

DWHC – Opkomende ziekte hazenmyxomatose blijven volgen in 2025

Vanaf augustus vorig jaar nam het aantal meldingen van zieke hazen met verdikte ogen die vaak blind leken en omvielen toe (zie <https://dwhc.nl/2024/11/stand-van-zaken-hazenonderzoek/>). Na onderzoek bleek het te gaan om een nieuwe variant van het myxomatose-virus die eerder alleen in konijnen en de Iberische haas in Spanje en Portugal was vastgesteld. In Nederland gingen vorig jaar voornamelijk in Gelderland en Overijssel, maar ook in Limburg en Groningen, veel hazen dood aan deze opkomende ziekte.

Ook dit jaar willen we graag nauw in de gaten houden waar het virus voorkomt en zo een eventuele verdere verspreiding ervan volgen. Hiervoor vragen we weer jullie samenwerking met de monitoring. Dit door het melden van zieke en dode hazen inclusief foto, en indien mogelijk het insturen van verse exemplaren voor het onderzoek. Ook als het dier niet ingestuurd kan worden, geeft een melding ons belangrijke informatie en inzicht.

Wat te doen bij een zieke of dode haas?

Let op: voeg indien mogelijk een duidelijke foto toe bij de melding. Dit helpt om de ziekteverschijnselen beter in te schatten.

Omgaan met kadavers of zieke hazen

Raak de dode dieren nooit met blote handen aan. Myxomatose is weliswaar geen zoönose, en dus in principe niet gevaarlijk voor mensen, maar dode hazen kunnen wel andere ziektekiemen hebben die wel gevaarlijk zijn voor mensen, zoals tularemie (hazenpest: <https://dwhc.nl/?s=tularemie>).

- Zieke haas: graag melden bij de dierenambulance (telefoon:144) als via het formulier van DWHC:.
  - Haas, vers dood korter dan 24 uur : de haas dubbel inpakken in plastic en koel wegleggen. Graag melden voor onderzoek (<https://dwhc.nl/meldingsformulier/meldingen-voor-insturen/>) Per dag wordt gekeken welke dieren kunnen worden opgehaald voor onderzoek. U hoort zo snel mogelijk van ons.
  - Haas, langer dan 24 uur dood: de haas dubbel ingepakt in plastic bij het restafval doen. Graag melden voor inzicht (<https://dwhc.nl/meldingsformulier/meldingen-voor-inzicht-in-s terfte/>).
-

Wolvenschade breekt record: nu al meer slachtoffers dan in heel 2024

Bron: BIJ12

Explosieve stijging dodelijke aanvallen op landbouwhuisdieren

De schade door wolven in Nederland stijgt sneller dan ooit. In de eerste zeven maanden van het huidige schadejaar zijn al meer landbouwhuisdieren door wolven omgekomen dan in het volledige schadejaar 2024.

Volgens recente cijfers van BIJ12, het meldpunt voor provinciale wolvenschade, zijn tussen 1 november 2024 en 11 juni 2025 al 2.353 dode dieren geregistreerd. Ter vergelijking: in het hele schadejaar 2024 (van 1 november 2023 tot 31 oktober 2024) kwamen 2.293 dieren om door wolven, waarmee het nieuwe record al binnen zeven maanden is

verbroken.

De meeste slachtoffers vallen onder schapen, maar ook geiten, koeien, pony's, alpaca's en zelfs een ezel zijn gedood of moesten na een aanval worden geëuthanaseerd. Naast de dodelijke slachtoffers raakten in het lopende schadejaar nog eens 391 dieren gewond en zijn er 176 dieren vermist geraakt na een wolvenaantal.

Nieuw recordaantal slachtoffers

De groei van het aantal slachtoffers door wolven is opvallend: tien jaar geleden, in schadejaar 2015, telde Nederland slechts 8 dode landbouwhuisdieren door wolven. In 2020 lag dit aantal op 315. Daarna volgden meerdere jaren waarin telkens records werden gebroken: 1.043 slachtoffers in 2022, 1.123 in 2023, en in 2024 een verdubbeling naar 2.293. Na de eerste zeven maanden van schadejaar 2025 staat de teller nu al op 2.353 slachtoffers.

Regionale spreiding van de schademeldingen

Dit schadejaar zijn bij BIJ12 in totaal 633 meldingen van bevestigde wolvenschade gedaan, wat neerkomt op gemiddeld 90 meldingen per maand.

- Gelderland voert de lijst aan met 278 meldingen.
- Drenthe (125),
- Friesland (107),
- Overijssel (53),
- Utrecht (39) en
- Groningen (20).
- In Flevoland werd de wolf opnieuw actief; in Tollebeek en Nagele in de Noordoostpolder werden vijf keer schapen aangevallen.

- In Limburg en Brabant blijft de schade tot nu toe beperkt tot elk 3 meldingen.

De verwachting is dat het aantal slachtoffers dit schadejaar verder zal oplopen, waarmee de zorgen over wolvenschade in Nederland onverminderd actueel blijven.

Provincie Limburg gaat door met begrenzen leefgebied wilde zwijnen rond De Meinweg

Wilde zwijnen zijn prachtige dieren, maar zorgen in Limburg ook regelmatig voor overlast. De Provincie Limburg stelt nu samen met Staatsbosbeheer, LLTB, Waterschap Limburg en de gemeenten Roermond en Roerdalen geld beschikbaar voor de instandhouding van het wildwerend raster rond het leefgebied van wilde zwijnen in het Natura 2000-gebied De Meinweg.

Al tien jaar lang beschermt het raster landbouwgebieden tegen schade door wilde zwijnen. Het leefgebied van deze dieren – circa 2.000 hectare op Limburgs grondgebied – grenst direct aan een veel groter gebied net over de Duitse grens. Het raster werkt goed. Sinds de aanleg van het raster is er sprake van een sterke daling van landbouwschade door zwijnen

Voorkomen van Afrikaanse Varkenspest

Naast het beperken van landbouwschade vervult het raster een belangrijke rol in het tegengaan van de verspreiding van Afrikaanse Varkenspest, een besmettelijke dierziekte die onder wilde zwijnen voorkomt. In Duitsland zijn deze besmettingen onlangs dichterbij de Nederlandse grens vastgesteld, waardoor

extra waakzaamheid geboden is. Een uitbraak van de Afrikaanse Varkenspest kan grote economische schade en dierenleed veroorzaken.

Nieuwe subsidieperiode 2026-2030

Om het onderhoud en beheer van het raster ook de komende jaren te waarborgen, investeert de Provincie 235.000 euro. Ook Staatsbosbeheer, LLTB, Waterschap Limburg en de gemeenten Roermond en Roerdalen dragen bij. Gedeputeerde Léon Faassen: "Eén van de kenmerken van een succesvol project is betrouwbaar onderhoud. Iets wat goed werkt heeft aandacht en verzorging nodig. Daar staat lang niet iedereen dagelijks bij stil. Maar de professionals én vrijwilligers die betrokken zijn bij dit wildraster gelukkig wel. De Wildbeheereenheid Roerstreek is hierin erg belangrijk voor het gebied. Nu kunnen rondom De Meinweg mens, natuur en landbouw naast elkaar bestaan. Dat willen we graag zo houden."

Staatsbosbeheer, gemeente Roerdalen en gemeente Roermond zullen bij hun wegen, voetpaden en ruiterspaden het onderhoud aan wildroosters, de poorten en de looppoortjes verzorgen.

Gelderland stelt 49.000 euro beschikbaar voor het transport van geschoten ganzen naar de poelier en

beheer edelherten d.m.v. afschot mogelijk in Oostvaardersplassen na uitspraak Raad van State

Ganzentaxi

De schade door ganzen vormt een grote kostenpost voor zowel boeren als de natuur – een schade van enkele miljoenen per jaar. Dit komt mede doordat de populatie grauwe ganzen al jaren ruim boven de afgesproken doelstand zit: 60.000 in plaats van de gewenste 30.000. Provinciale Staten van Gelderland besloten daarom vorig jaar de populatie voor 2028 terug te brengen naar het gewenste niveau.

De dode dieren worden met een speciale taxi direct naar de vleesverwerker gebracht.

De inzet van de ganzentaxi is een pilotproject. Jagers melden hun jacht vooraf via WhatsApp. Een koelbus haalt vervolgens de dode ganzen op verschillende adressen op en brengt ze naar de poelier. Dit initiatief van jagers en poeliers zorgt ervoor dat het wild niet verloren gaat, maar op het bord terechtkomt van mensen die bewust willen eten. Tot nu toe bleven jagers vaak met geschoten ganzen zitten.

Provinciale subsidie

Gelderland stelt voor het ganzentaxi-project dit seizoen een subsidie van 49.000 euro beschikbaar. Met het stimuleren van wildconsumptie hoopt de provincie niet alleen verspilling tegen te gaan, maar ook draagvlak te creëren voor populatiebeheer.

Edelherten Oostvaardersplassen

De provincie Flevoland heeft na de uitspraak van de Raad van State toestemming om edelherten in de Oostvaardersplassen voorlopig af te schieten .

Dit na een recente uitspraak van de Raad van State in een kort geding, aangespannen door de Stichting Aanpak Misstanden Natuurbeheer .

Op dit moment zijn er ruim 750 edelherten in de Oostvaardersplassen. Flevoland wil de populatie terugbrengen tot maximaal vijfhonderd dieren. Omdat het afschieten op 1 augustus zou worden hervat, had de stichting een spoedzaak aangespannen om dit te laten verbieden.

De provincie Flevoland mag de dieren voorlopig laten afschieten, mits Staatsbosbeheer de genetische diversiteit van de roedel in de gaten houdt en indien nodig mannelijke herten bijplaatst om inteelt en afwijkingen te voorkomen.

Rechter: Veluwe moet beschermd leefgebied voor wolf worden

Het Nederlandse natuurbeleid is opnieuw onderwerp van juridische herziening. De rechtbank in Den Haag heeft geoordeeld dat de staat onterecht nalaat de Veluwe aan te wijzen als Natura 2000-gebied specifiek voor de wolf. Deze uitspraak dwingt het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur tot een heroverweging van zijn voorzichtige benadering ten aanzien van terugkerende diersoorten.

De zaak was aangespannen door Stichting De Faunabescherming

tegen staatssecretaris Jean Rummenie (BBB), die pas tien jaar na de vestiging van een soort bereid is tot Natura 2000-aanwijzing over te gaan. In het geval van de wolf, die zich sinds 2018 aantoonbaar voortplant op de Veluwe, zou dat pas in 2029 zijn. De rechter oordeelde echter dat dit uitstel ecologisch noch juridisch te onderbouwen is. De aanwezigheid van meerdere stabiele roedels rechtvaardigt een directe aanwijzing.

Veluwe wordt juridisch prioriteitsgebied

De Veluwe is al langer aangemerkt als Natura 2000-gebied voor diverse habitats en soorten. Met de toevoeging van de wolf verandert de juridische status van het gebied wezenlijk. Nieuwe of aangepaste beheerdoelen zijn noodzakelijk, waarin het voortplantingssucces en welzijn van de wolf centraal moeten staan. Daaruit volgen concrete maatregelen, waaronder:

- Bescherming van voortplantingsplaatsen tegen verstoring, bijvoorbeeld door het afsluiten van wandelroutes;
- Zorg voor voldoende prooidieren zoals reeën en wilde zwijnen;
- Verkeersmaatregelen zoals wildrasters en ecoducten om verkeersslachtoffers te voorkomen.

Ruimtelijke ontwikkelingen zoals woningbouw, infrastructuur of toerisme moeten voortaan worden getoetst op hun mogelijke impact op het leefgebied van de wolf. Projecten die 'significant negatieve gevolgen' kunnen hebben, mogen enkel doorgaan na een gedegen ecologische beoordeling en onder zeer strikte voorwaarden. Deze juridische eisen doen denken aan het stikstofdossier, dat in de afgelopen jaren al heeft geleid tot langdurige procedures en vertragingen.

Nieuwe bron van conflict

De wolf vormt zowel juridisch als maatschappelijk een nieuw

spanningsveld tussen overheid, natuurbeschermers en burgers. Bestuurders, projectontwikkelaars en terreinbeheerders staan aan de vooravond van jarenlange juridische discussies en maatschappelijke onrust.

Gevolgen voor andere regio's

Volgens Arie Trouwborst, hoogleraar natuurbeschermingsrecht aan Tilburg University, heeft de uitspraak bredere implicaties. Ook andere regio's waar de wolf zich inmiddels heeft gevestigd – zoals het Drents-Friese Wold en de Utrechtse Heuvelrug – kunnen in de nabije toekomst te maken krijgen met vergelijkbare verplichtingen en juridische procedures.

Koelingen door de provincie Noord-Holland ter beschikking gesteld moeten consumptie ganzenvlees aanjagen

Jagers die ganzen hebben doodgeschoten in Noord-Holland kunnen hun prooi vanaf komende week naar een koeling brengen. Het vlees hoeft dan niet te worden vernietigd, maar kan worden bewaard voor poeliers of restaurants.

Vanaf maandag zijn op vier plaatsen in de provincie koelingen beschikbaar en binnenkort volgt een vijfde, meldt de Faunabeheereenheid Noord-Holland. In de loop van volgend jaar wordt het aantal locaties uitgebreid.

In Noord-Holland worden jaarlijks ongeveer 55.000 ganzen vergast of afgeschoten, maar dat heeft vooralsnog niet geleid tot een lagere populatie. Ganzen zorgen voor veel schade aan gewassen en natuur, wat de provincie elk jaar weer meer miljoenen aan schadevergoeding kost. Het plaatsen van koelingen voor ganzenafschot is onderdeel van het faunabeheerplan Ganzen 2025-2031.

Eerder dan gepland

De koelingen zouden eigenlijk pas vanaf 2026 worden geplaatst, maar dat is vervroegd door 'intensieve samenwerking' tussen de provincie, LTO Noord, jagers en faunabeheerders. De Faunabeheereenheid organiseert na de zomer een 'feestelijk

moment' om de start van het provinciedekkende project te markeren.

Gedeputeerde Jelle Beemsterboer (BBB) zei in maart het erg te vinden dat zo veel ganzen moeten worden gedood. 'Maar als we ze vervolgens niet opeten, dan is dat pure voedselverspilling.'

Een voorstel van VVD-Statenlid Laura Ouderkerken om consumptie van het 'lokale en duurzame' ganzenvlees te bevorderen en aan te bieden bij provinciale gelegenheden, haalde in juni een meerderheid. Onder meer de coalitiepartijen PvdA en GroenLinks stemden tegen. Wat hen betreft moet de nadruk liggen op het terugdringen van de populatie en het afschot. Ouderkerken presenteerde bij de provinciale zomerbarbecue kroketjes met ganzenvlees.

Zorgvuldige afweging nodig bij stelselwijziging jacht en faunabeheer

Begin juli heeft staatssecretaris Rummenie de Tweede Kamer geïnformeerd over de herziening van het stelsel voor jacht en faunabeheer. LTO heeft samen met de Nederlandse Organisatie Jacht Grondgebruik (NOJG), de Federatie Particulier Grondbezit (FPG), de Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV), de Nederlandse Akkerbouw Vakbond (NAV), Agractie en Stichting Nationaal Kenniscentrum Faunabeheer (SNKF) gereageerd op de plannen van de staatssecretaris. De partijen willen dat er in Nederland beheersbare populaties van wilde dieren worden gerealiseerd, zodat schade aan landbouwgewassen en natuur kan worden voorkomen of beperkt. Op dit uitgangspunt zou het

nieuwe stelsel gebaseerd moeten worden.

De partijen vinden dat zolang er geen balans is tussen dierpopulaties en te behalen doelen, schadebestrijding maximaal verantwoord ingezet moet kunnen worden om schade te voorkomen dan wel te beperken. Dat betekent dat het onderscheid tussen enerzijds jacht en anderzijds schadebestrijding en populatiebeheer, ook de basis moeten vormen voor het nieuw te vormen stelsel.

De plannen van de staatssecretaris leggen volgens de partijen te veel nadruk op uitbreiding van de wildlijst als mogelijkheid om faunaschade tegen te gaan. Hoewel dit ruimte kan bieden, zijn jachtmogelijkheden beperkt tot specifieke periodes – terwijl voor veel soorten jaarrond beheer noodzakelijk is om schade te voorkomen. Bovendien zou een uitbreiding van de wildlijst kunnen leiden tot het afbouwen of afbouwen van schadetegemoetkomingen. Daarmee komt het risico en de financiële last bij de grondeigenaar of -gebruiker te liggen, wat volgens de partijen zeer ongewenst is.

Verder geven de organisaties aan dat effectief faunabeleid alleen mogelijk is onder de voorwaarden: beheersbaarheid van populaties, jaarronde inzetbaarheid van beheermaatregelen, en betrouwbare databorging. De organisaties roepen de staatssecretaris op om grondig te onderzoeken of aan deze voorwaarden uitvoering gegeven kan worden binnen de stelselherziening, voordat er definitieve keuzes worden gemaakt. De partijen blijven constructief meedenken over een stelsel dat werkt in de praktijk én bijdraagt aan maatschappelijke doelen.

Faunabeheer rond Biesbosch weer mogelijk

Geplaatst op: 22 juli 2025

De omgevingsvergunning voor het gebied Biesbosch is definitief verleend. Dit betekent dat beheermaatregelen weer mogelijk zijn, en dat afschot opnieuw is toegestaan. Daarmee is het weer mogelijk om te voldoen aan de eis van 'adequaat gebruik' bij faunaschade.

De vergunning is opgesplitst in twee delen: één voor binnen het Natura 2000-gebied en één voor daarbuiten. Binnen Natura 2000 gelden strengere regels vanwege de natuurdoelen. Maar buiten dit gebied is er nu weer meer ruimte voor beheer. Boeren in de Noordwaard kunnen hun jager dus weer inschakelen. Let op: er gelden nog wel enkele regels om verstoring van beschermde dieren te voorkomen. Dit kan zorgen voor beperkingen in faunabeheer. Deze regels zijn bekend bij de WBE en jouw jager.

Belangrijk: Adequaat gebruik weer verplicht

Met de nieuwe vergunning vervalt de uitzonderingspositie rondom het aanvragen van een schadetegemoetkoming. Vanaf nu moet er weer aantoonbaar adequaat gebruik gemaakt worden van de omgevingsvergunning. Dit betekent dat de jager minimaal twee keer per week moet jagen én dit moet registreren in SRS.

Ook blijven preventieve maatregelen verplicht. Alleen dan kun

je een vergoeding aanvragen voor faunaschade. In de faunapreventiekits (FPK's) van BIJ12 staat welke maatregelen nodig zijn. Op <http://www.zlto.nl/faunaschade> vind je een handig stappenplan.

ZLTO helpt je verder

ZLTO is blij met deze stap vooruit. Het geeft boeren weer meer grip op schade door dieren. Heb je toch last van beperkingen of vragen over de regels? Neem dan contact op met de FBE Noord-Brabant of bel het ZLTO Ledencentrum.

Nieuw Brabants Wilde Zwijnenbeleid nodig: moet realistischer en werkbaarder zijn

Om een realistischer en werkbaarder beleid te realiseren, is een grondige herziening van het bestaande beleid noodzakelijk. Diverse belanghebbenden, zoals agrarische organisaties en natuurbeheerders, pleiten voor een aanpak die zowel de ecologische waarde van wilde zwijnen als de belangen van landbouw en volksgezondheid in overweging neemt.

Door te kiezen voor een flexibeler beheer en duidelijke afspraken over monitoring en schadeafhandeling, ontstaat er ruimte voor een evenwichtige omgang met de zwijnenpopulatie.

Het huidige Brabantse beleid, dat streeft naar nul wilde zwijnen, blijkt in de praktijk niet effectief en is juridisch moeilijk vol te houden. Daarom heeft de provincie Noord-

Brabant een nieuw advies ontvangen over het beheer van wilde zwijnen, opgesteld door een commissie waarin onder andere ZLTO is vertegenwoordigd. Een goede voorbereiding op en bestrijding van Afrikaanse varkenspest blijft daarbij van groot belang.

In het nieuwe plan mogen wilde zwijnen in lage aantallen aanwezig zijn in bos- en natuurgebieden, maar niet daarbuiten. De focus ligt niet langer op het tellen van zwijnen, maar op het meten van de effecten, zoals schade aan landbouwgewassen. Dit nieuwe beleid is realistischer en werkbaarder, mits er duidelijke regels zijn om schade en overlast te beheersen en te beperken.

Schadevergoeding en Meldingsdrempel

ZLTO heeft ervoor gezorgd dat enkele van deze regels in het advies zijn opgenomen. Een eerlijke schadevergoeding blijft belangrijk. Daarnaast is een lagere meldingsdrempel essentieel, bijvoorbeeld door legeskosten tijdelijk te schrappen of terug te betalen. Volgens ZLTO zorgt dit ervoor dat schade sneller wordt gemeld en beter gecontroleerd.

Escalatieladder en Varkenspest

Het advies stelt ook dat er een duidelijke escalatieladder moet komen, met vastgelegde momenten waarop hulp of een interventieteam wordt ingezet. Verder luidt het advies dat preventieve maatregelen ondersteund moeten worden, bijvoorbeeld via een subsidieregeling.

De commissie pleit ook voor een sterkere lokale organisatie met meer ondersteuning voor regionale uitvoeringstafels. Daarnaast moet er een duidelijk plan komen dat aansluit bij het landelijke plan van aanpak ter voorbereiding op en bestrijding van Afrikaanse varkenspest (AVP). Dit blijft een belangrijke randvoorwaarde.

Overgangsperiode

ZLTO heeft verzocht om een overgangsperiode van minimaal zes maanden. In die periode moeten alle betrokken partijen,

waaronder de provincie, werken aan de invulling van de nieuwe regels, voordat het huidige beleid wordt beëindigd. Een eerste reactie van de provincie op het advies wordt na de zomer verwacht.

Bron: www.pigbusiness.nl